

elevorganisasjonen

Til Kunnskapsdepartementet

Fra Elevorganisasjonen

Dato 20.12.2021

Høringssvar - Ny opplæringslov

Elevorganisasjonen ønsker å takke for muligheten til å svare på denne høringen som gjelder ny opplæringslov, da den er viktig og med på å forme mye av utdanningen og skolen de unge i landet møter fremover. Høringssvaret vårt er delt opp kronologisk etter hvilke kapitler i den foreslåtte lovteksten vi ønsker å kommentere på. Det vi ikke har kommentert på er i all hovedsak kapitler som faller utenfor vårt mandat, eller forslag vi ikke har innvendinger til. Både Opplæringslovutvalget og Kunnskapsdepartementet har lagt inn mye godt arbeid i deres respektive lovforslag, men vi vil i all hovedsak fokusere på delene vi er mer kritiske til.

Aller først ønsker vi å overordnet kommentere på bruken av ordet "foreldre" i lovforslaget. Elevorganisasjonen mener ordet "foreldre" gjennomgående bør erstattes med "foresatte". Dette er et mer inkluderende begrep, der ikke alle som har juridisk ansvar for et barn i skolen er deres foreldre, og det er viktig at det presiseres.

Kapittel 3 Val av skriftspråk og særskilde språkrettar i grunnskoleopplæringen

§3-1 Bokmål og nynorsk for elevane i grunnskolen

Elevorganisasjonen er positiv til endringen i §3-1 tredje avsnitt, som utvider retten til opplæring i en egen gruppe på det skriftspråket kommunen ikke har vedtatt, til å også gjelde elever på 8. til 10. trinn. Elever som velger et annet skriftspråk enn det skriftspråket kommunen har vedtatt opplever ofte å ikke få den opplæringen de har krav på, så vi ser det er svært positivt at retten til opplæring i egen gruppe blir utvidet.

§3-2 Opplæring i og på samisk i grunnskolen

Elevorganisasjonen er svært positive til forslaget i §3-2 fjerde avsnitt og §3-4 første avsnitt, som vil gi elever som har en valgrett knyttet til individuelle opplæringsrettigheter fra 8. trinn, selvstendig klagerett på enkeltvedtak selv om de ikke har fylt 15 år. Det er naturlig at en elev som skal velge hvilke fag de skal ha opplæring i, også har rett til å klage på vedtaket som gjøres.

§3-4 Opplæring i og på norsk teiknspråk i grunnskolen

Vi har derimot noen bekymringer rundt §3-4 første avsnitt, om hvem som har rett til opplæring i og på norsk tegnspråk. Det er viktig og bra at elever med hørselshemming har rett til opplæring i og på norsk tegnspråk, men Elevorganisasjonen er bekymret for at forslaget ikke inkluderer søsken og barn av folk med hørselshemming. For personene med hørselshemming er det viktig at de rundt dem kan kommunisere med dem ved hjelp av tegnspråk, og dette bør skolen sørge for.

Kapittel 4 Skyss, leksehjelp, SFO, skoletur og overgang fra barnehage til skole

§4-1 Skyss til og fra skolen for elever i grunnskolen

Elevorganisasjonen mener at å sette en grense i §4-1 på hvor langt det må være mellom skolen og hjemmet er feil. Selv om departementet kommer med unntak i loven åpner det ikke nok for skjønn i skoleveien. Unntakene som blir vist i loven, dersom vegen er særlig vanskelig eller farlig, tar ikke nok hensyn til skoleveien i sin helhet. En elev sin skolevei kan være uegnet selv om den ikke er farlig eller særlig vanskelig. Det kan også argumenteres for at en elev som bor 3,9 kilometer fra skolen sin, fortsatt har en lang vei til skolen, og vil i verste tilfelle ende opp med å måtte betale store summer for å komme seg til skolen. Vi mener departementet burde legge ned en mengde kriterier for å få skyss. Disse burde basere seg på om den aktuelle skoleveien er trygg og mulig å gjennomføre uten skyss.

§4-5 Leksehjelp

Elevorganisasjonen er positive til §4-5, men mener at departementet burde legge mer vekt på å sikre at elever på ungdomsskolen får leksehjelp og ikke bare skrive at kommunen skal tilby leksehjelp til elever i grunnskolen. Elevorganisasjonen sine medlem opplever at ungdomsskolene blir nedprioritert i denne sammenhengen og ikke får tilbudet om leksehjelp.

Vi mener også at dersom skolen skal følge gratisprinsippet, og leksehjelp skal være et tilbud alle elever kan nytte seg av må det tilbys gratis skyss hjem fra leksehjelp. I høringsnotatet diskuterte departementet om leksehjelp fungerte sosialt utjevnende eller ikke. Dersom det er et ønske, må det være gratis og enkelt å delta på leksehjelp, hvis ikke vil det fungere mot dette ønske.

Kapittel 5 Rett til vidaregåande opplæring

elevorganisasjonen

§5-1 Rett til videregående opplæring, §5-5 Rett til omval, og §5-7 Påbygging til generell studiekompetanse

Elevorganisasjonen stiller seg bak og er særlig positive til elevene sin rett til å fullføre videregående skole. Vi ser hvordan departementet har satt det i verks i lovforslaget under i paragrafene §5-1, §5-5, §5-7 og ser positivt på dette og forslagene deres. Vi støtter også at elevene kan få velge hva som passer best for dem mellom opplæring for voksne og ungdom året de fyller 19 år, ettersom dette gir elevene den fleksibilitet som de trenger til å velge hva som er best for dem.

§5-4 Innhold, vurdering og dokumentasjon i den videregående opplæring

Elevorganisasjonen er imot §5-4, tredje avsnitt. Vi viser til at departementet skal gjennomgå fraværsreglementet, og vi håper det da er ganske innlysende at dagens forslag bør endres på. Elevorganisasjonen jobber med denne prosessen gjennom andre kanaler, og vi vil derfor ikke utdype standpunktet vårt videre her.

§5-6 Rett til læreplass eller anna tilbud på videregående trinn 3

Elevorganisasjonen er skeptiske til §5-6, andre setning, om annet tilbud på videregående trinn 3 om man ikke får læreplass. Statistisk sentralbyrå anslår at vi vil mangle 100 000 fagarbeidere innen 2035. Utviklingen ser ved første øyekast ut ved å være på riktig vei, flere søker i dag yrkesfag enn studieforberedende. Likevel står 1 av 4 yrkesfagelever uten læreplass, og 1 av 4 godkjente lærebedrifter uten lærlinger. Dette er et utbredt problem, som har store konsekvenser for både enkelteleven og samfunnet. Det er derfor naturlig at Kunnskapsdepartementet tar tak i dette problemet.

Utfordringen med læreplass er todelt. Vi trenger både at det er nok læreplasser, og at alle som ønsker det blir kvalifiserte lærekandidater. En lovfestet rett til læreplass vil hjelpe med begge utfordringene. Skoleeier får da både lovfestet ansvar for å opprette læreplasser, men også for å lage tilpassede opplæringstilbud til alle som ønsker å gå ut i lære. En rett til læreplass vil på den måten fungere ganske likt som retten til å fullføre videregående som Stortinget vedtok i juni.

Vi trenger radikale grep for å sikre alle læreplass, for den passiviteten vi har hatt til nå har åpenbart ikke funket. At elever står uten læreplass har mange negative konsekvenser for dem senere i livet, og det er dessverre slik at det ofte er de ressurssvake som ikke får læreplass. I kunnskapsgrunnlaget til fullføringsreformen kunne vi for eksempel lese at gutter med minoritetsbakgrunn er overrepresentert blant de som står uten læreplass, selv etter man har justert for karakterer og fravær. Det betyr

elevorganisasjonen

at arbeidet med å skaffe læreplass til alle krever omfattende arbeid, og en lovfesting vil være et nødvendig skritt i riktig retning.

Fullføringsreformen blir nå innført sakte men sikkert i videregående. Den er ikke lik for elever som velger studieforbereende program og elever som velger yrkesfaglige program. Elever som søker seg til yrkesfaglig videregående opplæring er ikke garantert å få fullføre det løpet de begynner på og vil fullføre. Samtidig kan også tilbudet med videregående trinn 3 i skolen aldri sammenlignes med opplæring i bedrift. Det sier departementet i høringsnotatet også. Derfor velger de å endre betegnelsen "likeverdig tilbud" for dem som ikke får læreplass i bedrift, og at det i enkelte sammenhenger forstås som "likt", og at det ikke er riktig å likestille de to typene tilbud. Her mener vi at departementet burde derfor følge opp forståelsen deres av de to tilbudene ved å lovfeste en rett til læreplass i bedrift. Vi forstår at kun en lovfesting av rett til læreplass i seg selv ikke vil hjelpe, slik som fullføringsretten er fulgt opp med andre lovendringer, og vi ber derfor departementet utrede hvordan en lovfesting av læreplass skal se ut, og implementere dette i forslaget som skal til Stortinget våren 2023.

Opplæringslovutvalget hadde i sitt arbeid ikke vurdert innholdet eller kvaliteten på videregående trinn 3 i skole, og vi i Elevorganisasjonen mener det er et stort behov for en evaluering av videregående trinn 3 i skole, da det både er mangler i tilbudet men også i den generelles oppfattelse av tilbudet. Slik departementet påpeker i høringsnotatet så vil de foreslå å ikke videreføre "i skole" om VG3-tilbudet, fordi det kan gi et skjevt bilde på opplæringstilbudet. Det er et behov for å forbedre tilbudet om VG3 i skole. Dagens tilbud om VG3 i skole har vesentlige mangler når det gjelder hvor lenge tilbudet varer, når det starter opp og hvordan det organiseres. Departementet må følge opp partene i arbeidslivet og fylkeskommunene m.fl. for å sikre at opplæringstilbudet forbedres.

§5-8 Gratis vidaregåande opplæring

Vi synes det er skuffende at departementet ikke foreslår noen realitetsendringer i gratisprinsippet i videregående opplæring. Det er kjent, og departementet refererer til det selv i høringsnotatet, at mange elever må ut med store summer fra egne eller foresattes lommer fordi stipendordningene ikke strekker til.

Argumentet med at det krever mange utredninger og store statlige kostnader med en styrking av gratisprinsippet i videregående opplæring holder ikke vann. Velferdsstaten vår er bygget på prinsippet om lik tilgang på utdanning, og det prinsippet utfordres når stipendordningene ikke strekker til, eller lovverket ikke skjermer elever fra store

elevorganisasjonen

personlige kostnader i opplæringen. Det er av og til vanskelig og dyrt å gjøre det riktige, men vi forventer at departementet prioriterer elevene over merarbeid og kostnader.

Vi stusser også over at privatister og praksiskandidater ikke skal gå under gratisprinsippet, der mange elever tar fag som privatist fordi skolen ikke tilbyr faget på skolen. Dersom det skal være gratis å gjennomføre videregående må det også være gratis å ta fag på nytt.

§5-9 Rett til vidaregående opplæring for dei som ikkje har opphaldsløyve

Elevorganisasjonen er positive til mange av endringene til departementet, og er glade de retter opp i feil.

Vi meiner derimot at ungdom burde ha rett til opplæring helt til de har forlatt landet, ikke bare til endelig avslag på søknaden. EUs menneskerettighetserklæring, som Norge har ratifisert, slår fast at intet menneske skal nektes retten til utdanning, og FNs Barnekonvensjon stadfester at utdanning er en universell rettighet. Norge har derfor internasjonale forpliktelser til å tilby disse ungdommene utdanning.

Elevorganisasjonen tar ikke til orde for å utsette utsendelsesdato til elevene har fullført utdanningen sin, men å la dem fortsette i utdanningsløpet de gikk på før de fikk endelig avslag. Vi vet mange venter lenge fra endelig avslag er fattet, til de blir sendt ut av landet. Dette skaper psykososiale utfordringer for elevene, og kan hindre dem i å fortsette utdanningen i hjemlandet sitt. Vi ber om at departementet følger opp landets internasjonale og moralske forpliktelser, og endrer lovteksten til at man har rett på utdanning fram til utreisedato.

Kapittel 7 Opplæring i bedrift

§7-4 Kva rettar og plikter dei med læretid i bedrift som har arbeidstakarar. Tilhøvet til arbeidsmiljøloven

Elevorganisasjonen er positive til videreførelsen av retten til individuell tilrettelegging for lærekandidater, i §7-4, sjette avsnitt. Elevorganisasjonen står på at denne retten skal bli stående i opplæringsloven selv om opplæringslovutvalget og departementet mener likestillings- og diskrimineringsloven gir godt nok rettsvern. Likevel gir de to lovtekstene forskjellige retter. Elevorganisasjonen vil ha lovteksten i opplæringsloven da det gir en sterkere rett fordi den ikke kan avgrensnes av økonomiske hensyn.

Opplæringskontorenes rolle

Elevorganisasjonen har dessverre ikke rukket å ta stilling til departementets spørsmål om hvordan opplæringskontorenes funksjon som lærebedrift skal være, men vi har en pågående prosess på det internt i organisasjonen og vil sende over våre innspill når vedtak er fattet.

Kapittel 9 Skyss, bustad, oppfølgingsteneste og overgang frå grunnskule til vidaregåande opplæring

§9-1 Skyss til og frå skolen for elevar i den vidaregåande opplæringa

Elevorganisasjonen er negative til departementet sitt valg om å sette en grense på 6 kilometer på hvem som får skyss eller ikke. Spesielt når denne loven ikke legger opp for noen unntak til regelen. En rigid grense som dette legger ikke opp til en vurdering på hvordan skoleveien ser ut, om den er mulig å gjennomføre uten skyss eller om den er trygg å bruke. Slik som §4-1 legger loven opp til at naboer som bor så nærme som 10 meter fra hverandre kan oppleve at den ene får dekket reise, mens den andre ikke får, selv om de har samme skolevei. Eleven som ikke fikk dekket reise ender da opp med å måtte betale store summer kun for å komme seg på skolen, som strider med gratisprinsippet.

Vi mener avstandskravet burde erstattes med et sett kriterier som må være oppfylt for å få dekket reisevei. Kriteriene bør ta for seg hvorvidt skoleveien er trygg, gjennomførbar og om det er mulig å komme seg på skolen innen rimelig tid.

Kapittel 10 Det beste for eleven, medverknad, skoledemokrati og skolereglar

Elevorganisasjonen er i hovedsak positive til det foreslåtte kapittel 10. Paragrafene i kapitlet styrker rettighetene våre rundt ytringer, medvirkning og deltakelse i skolen, og slår fast skolen er til for elevene. Det er et sterkt signal å lovfeste at avgjørelser skal tas etter elevenes beste, og at vi skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon, men for å sørge for at dette blir fulgt opp godt lokalt trenger vi gode og utfyllende rundskriv fra Utdanningsdirektoratet.

§10-2 Elevane sin rett til medverknad

elevorganisasjonen

Selv om kapittelet i seg selv er godt, har vi et par bekymringer rundt §10-2, der det heter at "det skal leggjast vekt på meiningane deira etter alder og modning". Vi erkjenner at formuleringen er lik artikkel 12 i barnekonvensjonen, men leddsetningen slik den står byr på et par utfordringer.

Det første blir spørsmålet om hvor reell medvirkningen blir lenger ned i grunnskolen. Uavhengig alder bør alle elever ha den samme grunnleggende rettigheten til å medvirke, og modenhet blir svært vanskelig å definere, noe som åpner for store lokale forskjeller. Det blir vanskelig å ivareta nyansene i dette i en lovtekst om man ikke fjerner formuleringene om alder og modenhet helt, så om det ikke endres forventer vi igjen robuste og gode rundskriv og veiledere.

10-6 Elevane si plikt til å delta

Elevorganisasjonen stiller seg positive til §10-6 første avsnitt, som handler om aktiv deltakelse i opplæringen og oppfølging av fravær fra opplæring. Fravær er noe som følges opp i utrolig varierende grad fra skole til skole, hvor flere elever ender opp med å sitte uten noen som helst form for oppfølging. Strukturen i dag er ofte basert på et fagvarselsbrev som sendes når en elev nærmer seg 10% fravær i et fag. Skolen er nødt til å ha en bedre struktur for fraværsforebygging, og Elevorganisasjonen ser på den foreslåtte plikten som et stort steg i riktig retning. Vi vil helst se en tydeligere formulering enten her eller et annet sted i opplæringslova som slår fast at skolen skal ha en plikt til å følge opp fravær fra første fraværsdag, slik Stortinget vedtok i fullføringsreformen.

Elevorganisasjonen stiller seg derimot svært kritisk til §10-6 andre avsnitt, om at skolene kan pålegge elevene å gjøre oppgaver utenom skoletiden (lekser). Det er bra at loven vil ta hensyn til elevenes rett til både hvile og fritid. Elevorganisasjonen ser på dette som motstridende. Alle elever har et såpass ulikt utgangspunkt, hjemmesituasjon og mulighet for hjelp at en lekse som gis aldri vil være lik for alle. Det finnes tilfeller der lekser kan være et pedagogisk hjelpemiddel, men nåløyen er så smalt at de ofte gjør mer skade enn godt, og dreper mestring og lærelyst. En elev som i utgangspunktet skal ha god tid til å jobbe med noe, kan ende opp med å bruke flere timer av dagen sin eller dager på å fullføre en lekse, selv om intensjonen var at den leksen skulle være lett, nettopp fordi alle elever er så annerledes.

Den foreslåtte lovteksten gir heller ikke kommuner eller fylkeskommuner mulighet til å vedta leksefrie skoler eller gjennomføre prøveprosjekter med leksefrie. Det er viktig at man finner et godt samspill mellom pedagogikk og politikk, og ikke skjærer disse to

elevorganisasjonen

områdene fra hverandre helt. De fleste kommunene som har gjennomført prøveprosjekter med leksefrie skoler har hatt positive erfaringer med det, og derfor mener vi det er negativt at de ikke kan fatte beslutninger basert på kunnskap og erfaringer fra slike prøveprosjekter.

§10-7 Skolereglar

Vi er positive til å endre navnet fra ordensreglement til skolereglar i §10-7.

Elevorganisasjonen stiller seg derimot negative til å fjerne delen om refsing og annen krenking av elever i skolereglene. Vi forstår departementet sitt argument med at det er ivaretatt i kapittel 9 i opplæringsloven, men vi vil fremme at det er mer sannsynlig at elever leser skolereglene enn opplæringsloven. Det er svært viktig at elever kjenner rettighetene sine, og mener derfor at å la delene bli i skolereglene er ein viktig del av dette. Departementet sitt formål med å skape ein ny opplæringslov var å gjøre den mer tilgjengelig for elever og dette er et forslag som fremmer det motsatte.

Kapittel 11 Arbeidet for å sikre at elevane har tilfredsstillande utbytte av opplæringa

Innretning av reglene for spesialundervisning

Elevorganisasjonen støtter departementet sin vurdering om at modell 1 er den beste måten å innrette reglene for individuelt tilrettelagt undervisning. Dette er den eneste av de tre modellene som sikrer at alle får den hjelpen de trenger. Mens de andre baserer seg på å ikke hjelpe så lang det lar seg gjøre, fokuserer modell 1 på hvordan man kan sikre at alle får den hjelpen de trenger. Modell 1 er også mye bedre strukturert i loven og gjør det enklere for både elever og foresatte å forstå hva de har rett på.

§11-3 Intensiv opplæring i den vidaregåande opplæringa

Elevorganisasjonen er i hovedsak positive til forslaget i §11-3 som omhandler en ny plikt om intensiv opplæring for elever i vidaregåande opplæring. I *Meld. St. 21 (2020–2021) Fullføringsreformen – med åpne dører mot verden og fremtiden*, kommer det tydelig fram at det må være et større fokus på tidlig innsats for å få flere gjennom vidaregåande opplæring, og Elevorganisasjonen mener om at en plikt om intensiv opplæring kan være en del av løsningen for å oppnå dette.

Likevel er det viktig å poengtere at en slik plikt ikke skal føre til utenforskap blant elevene. Selv om det er viktig at man kommer seg gjennom vidaregåande og får

elevorganisasjonen

karakter i fagene, skal ikke tiltak som intensiv opplæring føre til at elevene blir for mye delt etter hvor gode karakterer de får. Deling av klasser og egenundervisning for enkeltelever kan føre til større og tydeligere forskjeller blant elevene, noe som vil svekke elevene det gjelder og det sosiale miljøet på skolen.

§11-12 Opplæring av elever med behov for alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK)

Elevorganisasjonen er positive til å ha §11-12 i lovteksten, som handler om opplæring av elever med behov for alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK).

Elevorganisasjonen er uenige med Opplæringslovutvalget sin vurdering om at det er ivaretatt andre steder i lovteksten. Det er en smal gruppe i opplæringen som har behov for ASK, men Elevorganisasjonen mener det gagnar den gruppen i opplæring at det står konkret i lovteksten deres retter på et så smalt område. Lovbestemmelsen er viktig for bevissthet rundt bruk av ASK, noe som er uvurderlig for dem det gjelder.

§11-13 Pedagogisk-psykologisk tjeneste

Elevorganisasjonen er positive til forslaget i §11-13 som vil tydeliggjøre at PP-tjenesten skal bidra i det forebyggende arbeidet med tidlig innsats og utdype hvilke oppgaver PP-tjenesten skal ha. Målet bør alltid være at så få som mulig skal ha behov for tilrettelagt opplæring, samtidig som at de som har behovet skal få god tilrettelagt opplæring. Mye av arbeidet for å oppnå dette er avhengig av forebyggende arbeid med fokus på tidlig innsats, så vi ser det som positivt at denne delen av PP-tjenestens arbeid lovfestes.

Elevorganisasjonen er hovedsakelig positive til ordlyden i bestemmelsen "plikt til å sikre tilfredsstillende utbytte av opplæringen". Det er viktig at skolene er pliktige til at opplæringen de gir dekker behovene og ønskene til elevene.

På den andre siden mener vi at skolene også bør være pliktige til å undersøke elevenes behov. Vi ser hvordan man kan tolke at det er ivaretatt i §11-1 "følge med på utviklinga til elevane og vurdere om dei har tilfredsstillende utbytte av opplæringa", men vi mener likevel det bør stå som en egen setning. For at elevene skal få tilfredsstillende utbytte av opplæringen er det nødvendig at skolen undersøker elevenes behov. Ved å starte med behov i stedet for å se etter utbytte får elevene mer tilhørighet til opplæringen, og det er enklere å sørge for at de får tilfredsstillende utbytte fra starten av. Som tidligere nevnt ser vi at man kan tolke at det allerede er ivaretatt, men problemet er at det kan tolkes som at det ikke skal gjøres også. Ved at det står som en egen setning vil man

elevorganisasjonen

sikre at man ikke kan tolke det begge veier og man får sikret at skolene aktivt undersøker hva elevene har behov for i undervisningen.

Elevorganisasjonen er skeptiske til forslaget om å fjerne krav om sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten før kommunene og fylkeskommunene fatter vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring om fysisk tilrettelegging og personlig assistanse, tidlig eller utsatt skolestart, opplæring i eller på norsk tegnspråk og opplæring i punktskrift, tekniske hjelpemidler og mobilitet. Vi mener at dette forslaget vil svekke elevenes rettssikkerhet, og vi er bekymret for at dette vil føre til flere tilfeller der elever eller foresatte bruker mye tid på å klage på vedtak. Vi er også bekymret for at forslaget vil føre til at det blir store forskjeller i hvordan arbeidet blir med å gjøre gode vedtak i kommunene og fylkeskommunene. PP-tjenesten sitter på nyttig kunnskap og informasjon som kommer til god nytte når kommunene og fylkeskommunene skal fatte vedtak, derfor bør kravet om sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten være lovfestet.

Vi erkjenner at det er et ønske om å frigjøre tid i PP-tjenesten fordi de skal få nye ansvarsområder og oppgaver, men da bør heller løsningen være å ruste de opp. Involvering av PP-tjenesten i prosesser der kommunene og fylkeskommunene skal fatte et vedtak er svært viktig for å sørge for at vedtakene som blir gjort er av god kvalitet over hele landet.

Elevorganisasjonen stiller seg positive til at PP-tjeneste skal ha oppgaver som er knyttet til tilrettelegging for de med læretid i bedrift. Det er viktig at de som har behov for oppfølging og tilrettelegging fra PP-tjenesten, får det, uavhengig om de har opplæring på skole eller i bedrift. Vi er usikre på hvilke oppgaver det skal være og hvordan det skal reguleres, men vil påpeke at dette er viktig arbeid og at vi er i gang med å se på eventuelle løsninger innad i organisasjonen.

Tilpasset eller universell opplæring

Når det kommer til om det skal hete tilpasset eller universell mener Elevorganisasjonen at forslaget til endring i begrepene kan lede til like mye usikkerhet og ulik forståelse. Vi er bekymret for at perspektivet skifter fra å handle om enkeltindividet, altså enkelteleven i klasserommet, til fellesskapet og hele klassen, med den nye begrepsendringen.

Opplæring i skolen kan aldri bli helt tilfredsstillende uten noen form for individuell tilrettelegging. Tilpasset opplæring skal være et virkemiddel for at alle skal oppleve økt læringsutbytte og skal skje gjennom variasjon og tilpasninger til elevgruppen, og vi tror

elevorganisasjonen

ikke endringen fra "tilpasset" til "universell" vil hjelpe på med å oppnå dette. De aller fleste lærere og ansatte i skolen er ikke jurister eller har juridisk bakgrunn, og det er ikke en selvfølge at de kommer til å kjenne til forarbeidet.

Dagens begreper beskriver universell opplæring på en mer treffsikker måte, hvor den treffer elevmangfoldet og prinsippet om en inkluderende skole enda bedre. Av den grunn foretrekker Elevorganisasjonen dagens begreper, og at bestemmelsen brukt i dag heller utdypes ytterligere for å unngå misforståelser, usikkerhet og ulik behandling av elever på tvers av kommune- og fylkesgrenser.

Kapittel 12 Skolemiljøet til elevene

§12-2 Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Rettighetene elever har i dagens lovverk til et trygt og godt skolemiljø er viktige, og Elevorganisasjonen er glad for at departementet har ivaretatt disse i det nye forslaget. Arbeidet for et trygt og godt skolemiljø skjer på flere områder, og foregår for det meste i det daglige arbeidet til skolen, men det er viktig med gode juridiske rammer for å sørge for at elevene blir ivaretatt om de ikke opplever skolemiljøet sitt som trygt.

§12-5 Plikt til å melde frå dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev

Vi er spesielt positive til at dagens §9A-5 blir ivaretatt i §12-5, og oppfordrer departementet på det sterkeste til å videreføre denne formuleringen. Elevorganisasjonen forholder seg til UNESCOs reviderte definisjon av mobbebegrepet, som Partnerskapet mot Mobbing også gjør i sin handlingsplan. Den definisjonen slår klart fast at mobbing baseres på maktrelasjoner, gruppedynamikker og subjektiv oppfatning. En hendelse trenger ikke ha gjentatt seg for at det defineres som mobbing, det er nok med en frykt for at handlingen skal gjenta seg.

På skolen har ansatte, naturlig nok, mer makt enn elever. Det er en maktubalanse i skolen som oppstår naturlig i relasjonene mellom ansatte og elever, som også gjør at ansatte har mye påvirkning over gruppedynamikkene i skolen. Mobbing fra medelever er for eksempel ofte et resultat av hvordan den eleven blir behandlet av lærerne sine.

For å sørge for at elever blir tatt på alvor når de opplever å ha blitt krenket av en ansatt på skolen, trenger vi et lovverk som baserer seg på UNESCOs definisjon av mobbing. Det gjør dagens lovverk, og på grunnlag av dette oppfordrer vi departementet å lytte til

elevorganisasjonen

Elevorganisasjonen og Barneombudet, og beholde aktivitetsplikten for krenking fra ansatte slik den er foreslått i dag.

Narkotikaaksjoner

De siste månedene har det vært mye debatt rundt rusforebygging i skolen. Politidirektoratet klargjorde i august at narkotikaaksjoner på skolene ikke kunne brukes som et rusforebyggende tiltak, for det bidro til stigmatisering og utfordret elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø.

Elevorganisasjonen mener at selv med en rettsordre, bør ikke narkotikaaksjoner foregå i skoletiden. Narkotikaaksjoner skaper utrygge situasjoner for alle elevene på skolen, selv de som ikke blir markert, og det finnes andre muligheter for å ransake elever man mistenker selger narkotika. For å sørge for at skolen er en trygg arena for alle elever, mener vi derfor departementet burde vurdere å lovfeste at elever har rett på en frihet fra narkotikaaksjoner i skoletiden.

Elevorganisasjonen er kritiske til at det ikke blir foreslått nye reaksjoner mot kommuner og fylkeskommuner. Vi ser at det er mangler når det gjelder saksbehandling, gjennomføring av spesialundervisning og oppfølging av vedtak gjort av statsforvalter. Det er hendelser der elever opplever tap av læring og at skolen ikke følger statsforvalternes vedtak over lengre tid, uten at det blir gjort nok for å ordne opp. Vi ser også at kommuner og fylkeskommuner ikke følger opp brudd på rettighetene til elever med behov for tilpasset opplæring og spesialundervisning. Det er svært viktig at det er enkelt å sørge for at vedtakene blir gjennomført, og at det er flere reaksjoner man kan gi om de ikke blir det.

Kapittel 13 Ordenstiltak

§13-1 Bortvisning

Elevorganisasjonen stiller seg svært negative til å fjerne at eleven har rett til å bli hørt i saker om bortvisning og at rektor skal rådføre seg med lærerne til elevene i saker om bortvisning fra loven. Vi forstår at departementet prøver å fjerne en dobbeltregulering, men dette fører til at loven blir mindre tilgjengelig for eleven. En elev er mye mer sannsynlig til å lese skolereglene enn opplæringsloven og forvaltningsloven. Selv om det er rektor sitt ansvar å følge loven i disse sakene er det svært viktig å sikre at eleven er klar over sine rettigheter i en slik sårbar situasjon. For å ivareta elevenes

elevorganisasjonen

rettssikkerhet og forståelse av rettighetene sine, mener vi det bør klargjøres i lovteksten at eleven har rett til å forklare seg før alle vedtak om bortvisning fattes.

§13-2 Pålagt skolebyte

Elevorganisasjonen stiller seg svært negative til å fjerne delen om at fylkeskommunen eller kommunen må rådføre seg med rektor og elevens lærer. Vi forstår at departementet igjen prøver å fjerne en dobbeltregulering, men dette fører også til å gjøre det mindre tilgjengelig for elevene.

Kapittel 14 Organiseringa av opplæringa og reglar for livssynsopplæringa

§14-2 Inndeling av elevar i klassar og grupper

Elevorganisasjonen stiller seg positive til §14-2 om inndeling av elever i klasser og grupper. Vi setter pris på synet om viktigheten å ha med at elever skal høre til en klasse og sosial tilhørighet. Det skal være strenge regler for når man skal kunne dele opp en klasse. Det er positivt og at man ikke viderefører unntaksmuligheten for inndelingen etter etnisitet. Vi er derimot skeptiske til at det ikke står en egen setning under §14-2 om at inndeling ikke skal skje etter etnisitet, og ønsker å se dette formulert i lovteksten. Skolens miljø skal være trygt og godt, og når man har falt på avgjørelsen om at man skal fjerne unntaket, bør man også følge det opp med tydelig lovtekst som ikke skaper spørsmål.

§14-3 Forholdstal mellom talet på lærarar og talet på elevar

Elevorganisasjonen vil gjerne se §14-3 utvides og styrkes. For opplæring og oppfølging er en god kontakt mellom lærer og elev essensielt. Skolen skal være en plass hvor alle blir sett, men i dag har vi både en lærermangel og en mangel på lærernorm i videregående. Det er viktig at normene for lærertetthet evalueres, og at man i den evalueringen også ser på ordningen i videregående opplæring. Vi venter spent på evalueringen NIFU legger frem våren 2022.

§14-4 Fjernundervisning

Elevorganisasjonen har flere bekymringer rundt §14-4 om fjernundervisning. Det er positivt at forslaget til lovtekst trekker frem en spesifisering av hva som er "gode grunner" for å ha undervisning som fjernundervisning. Det er vanskelig med fjernundervisning for mange, og spesielt nå etter snart to år med koronavirus og av-og-på hjemmeskole har mange elever et anstrengt forhold til den type akutt

elevorganisasjonen

fjernundervisning de har møtt i lang tid nå. Derfor er avsnitt fem viktig at elever er godt kjent med når det er prat om fjernundervisning.

Elevorganisasjonen synes det er bekymringsverdig at det ikke står noe om at økonomisk besparelse ikke er en god nok grunn til å ha fjernundervisning. I høringsnotatet trekkes det frem at økonomisk besparelse ikke regnes som en god grunn, og da mener vi at det burde være inkludert i lovteksten for å forhindre forvirring, smutthull og misforståelse.

Det er også viktig å ha fokus på en tilgjengelig og tilpasset fjernundervisning alle kan delta i. Elevorganisasjonen ser det på som svært kritikkverdig hvis vi har et lovverk som gjør at enkelte elever ikke kan velge smale fag som går som fjernundervisning på lik linje med resten av elevene på grunn av mangel på tilrettelegging. Det må jobbes med inkluderende opplæring, også i fjernundervisningen.

§14-6 Fritak frå aktivitetar i opplæringa på grunn av livssyn

Elevorganisasjonen liker i grunn lovforslaget §14-6, men mener loven burde stille seg sterkere imot å ha gudstjenester i skolen, selv om de er frivillige. De er en tydelig utøving av en religion bare deler av elevene på skolen deler. At elevene er er nødt til å aktivt si i fra at de ikke vil delta på noe de ikke er komfortable med eller har lyst til skaper forskjeller i skolen og blant medelever.

§14-7 Opplæring om kristendom, religion, livssyn og etikk

Elevorganisasjonen stiller seg svært kritisk deler av §14-7. Spesifikt å ha kristendom som en så stor del av faget. Kristendom går under religionsdelen av faget, det er derfor ingen grunn til å legge så stor vekt på det og å ha det som sin egen del av faget. Vi lever i et sekulært land med mange religionar, og burde derfor lære like mye om alle. Man lærer ikke mer om norsk kulturarv eller norske verdier ved å lære om kristendommen mer detaljert. Faget burde også ha et større fokus på filosofi og etikk.

Kapittel 15 Opplæringspråk, læremiddel og skolebibliotek

§15-4 Ordlister, ordbøker og skriveprogram

Elevorganisasjonen er ikke fornøyd med formuleringen på forslaget i §15-4 som omhandler at skolen skal bruke skriveprogram som støtter både bokmål og nynorsk så langt det lar seg gjøre. Dette ivaretar ikke retten til læremiddel på eget skriftspråk,

elevorganisasjonen

spesielt gjelder dette elever med nynorsk som skriftspråk. Det er veldig viktig at skolen bruker skriveprogram som har begge skriftspråkene tilgjengelig. Ved å fjerne "Så langt råd er" i setningen i lovforslaget vil man både stille krav til skolene når de skal finne skriveprogram, men enda viktigere stille krav til de som utvikler skriveprogrammene. Om skolene kun skal bruke skriveprogrammer som har begge skriftspråkene tilgjengelig, vil dette presse de som utvikler skriveprogrammer til å gjøre de tilgjengelig på begge skriftspråkene også.

§15-5 Skolebibliotek

Vi stiller oss positive til forslaget i §15-5 om å ha et skolebibliotek på hver skole, men vi mener at det burde stilles høyere krav til disse skolebibliotekene. Gode skolebibliotek bidrar mye til å skape god læring. Det burde derfor være krav om datamaskiner med internett-tilgang på alle skolebibliotek i loven. Dette vil sikre at elevene kan få tilgang på kunnskap som skolebiblioteket ikke har. Det burde også stå i loven at skolebibliotekene skal fremme kreativ læring og skal være utformet på en måte som fremmer dette formålet.

Elevorganisasjonen etterlyser tydeligere lover når det kommer til læremidler på begge skriftspråkene. I opplæringsloven og i lovforslaget står det allerede at det skal være læremidler på både bokmål og nynorsk til samme tid og samme pris, men dette er ikke representativt for hvordan det er i dag. Dette gjelder spesielt for elever som har nynorsk som hovedmål. Vi ønsker en tydeligere bestemmelse slik at alle elevene i landet faktisk får læremidlene sine på skriftspråket sitt.

Kapittel 16 Rådgiving

Elevorganisasjonen foretrekker opplæringsutvalet sitt lovforslag for rådgiving i skolen over departementet sitt. Opplæringsutvalget sine forslag gir mer robuste rettigheter og gjør det lettere for både elevene og fylkeskommunen eller kommunen å sikre at alle får den rådgivningen de fortjener og har rett på. Selv om disse er vanskeligere å innfri enn departementet sine forslag er god rådgiving såpass viktig at dette må prioriteres. Elevorganisasjonen er også kritisk til mangelen i lovforslag om at rådgiverne burde ha reell kompetanse for å sikre at elevene får god hjelp og den hjelpen de trenger.

Kapittel 17 Personalet i skolen, skolefagleg kompetanse og kvalitetsutvikling

§ 17-7 Krav om forsvarleg vikarordning

elevorganisasjonen

Elevorganisasjonen er skeptiske til departementet sitt valg om å ikke stille kompetansekrav til vikarer. Vi har forståelse for at dette ikke alltid lar seg gjøre på alle skoler, men vi mener at å sette i loven at en vikar skal fylle kompetansekravene så langt det lar seg gjøre vil sikre at elever får gode vikarer. Mange elever opplever en stopp i undervisningen når vikarer kommer inn, de kan ikke stille spørsmål eller få den hjelpen de trenger. Dette er spesielt utfordrende når det er satt inn vikarer over lenger tid. Derfor mener Elevorganisasjonen at å sette kompetansekrav til vikarer der det lar seg gjøre vil sikre at færrest mulig elever opplever at læringen sier stopp.

§ 17-8 Krav om kompetanse i skolen

Elevorganisasjonen er kritiske til å ikke stille krav til annen kompetanse i skolene enn lærer og ledelse. Elever har rett på god rådgivning, og å sette krav til at tjenesten har den kompetansen som er nødvendig for å sikre god veiledning og hjelp vil sikre at elevene sine rettigheter blir oppfylt. Dårlig rådgivning er en av tingene vi får flest tilbakemeldinger om fra medlemmer, og det er derfor nødvendig å sikre at dette forbereder seg.

§17-9 Politiattest og forbod mot tilsetjing

Elevorganisasjonen er stort sett fornøyde med forslagene i §17-9. Disse forslagene vil bidra til økt trygghet og sikkerhet for elevene.

Elevorganisasjonen ønsker derimot å legge til at generell vold bør være med som en del av hvilke straffebud som skal tas med på en politiattest. Alle som jobber i skolen, uavhengig av om det er som teaterinstruktør i kulturskolen eller lærer i skolen, er personer med et stort ansvar, og det er viktig at de er gode tillitspersoner som elevene kan føle seg trygge på. Vi mener at en person som er dømt for generell vold ikke bør ansettes i en stilling med et slikt ansvar.

§17-11 Skolefagleg kompetanse og kvalitetsutvikling

Elevorganisasjonen er negative til forslaget i §17-11 fjerde avsnitt, som vil erstatte dagens krav om å utarbeide en årlig rapport med et generelt krav om at kommunestyret og fylkestinget skal få informasjon om tilstanden i skole minst en gang i året. Det er viktig å stille krav til skolene når det kommer til rapportering inn til kommunestyrene og fylkestingene, og et krav om tilstandsrapport vil ivareta dette bedre enn et krav om informasjon. Det er viktig at rapporteringen blir gjort på en god og ryddig måte på alle skolene, og da er det viktig å stille form- og innholds krav til rapporteringen som gjøres. Om man kun krever at det skal gis informasjon, kan det

elevorganisasjonen

oppstå store forskjeller mellom kommunene og fylkene i hvor god oversikt kommunestyrene og fylkestingene har over arbeidet og utviklingen i skolene, og store forskjeller mellom skolene i hvor godt arbeid det gjøres med rapportering.

Elevorganisasjonen mener også at det skal være et lovfestet krav om at tilstandsrapporten skal behandles i kommunestyret eller fylkestinget. På samme måte som man må stille krav til skolene for å sikre god kvalitet i rapporteringen, må man stille krav til kommunestyrene og fylkestingene om behandlingen av tilstandsrapportene. Dette for å sikre at behandlingen og kvalitetssikringen holder god standard.

Kapittel 27 Forbud mot ansiktsdekkjande plagg, reklameforbud og alkoholforbod

§ 27-1 Forbud mot bruk av plagg som dekkjer ansiktet

Elevorganisasjonen er imot det foreslåtte forbudet i §27-1. Et forbud mot heldekkende ansiktsplagg vil definitivt gjøre det lettere å sørge for at slike plagg ikke brukes i skoletiden, men vi kan ikke forhindre at dette skjer på andre arenaer - enten det er mot elevenes vilje eller ikke. Et forbud vil også virke svært stigmatiserende for det fåtallet av elever det omhandler, og kan i verste fall sørge for at elever havner utenfor skolen.

Vi mener problematikken med delvis og heldekkende ansiktsplagg er et viktig tema, med mange nyanser. Vi er derfor usikre på om et forbud er bedre enn andre tiltak som kan implementeres lokalt, i dialog med elevene og deres foresatte. Det er svært få elever dette omhandler, og hvis kommunikasjon er grunnlaget for et forbud, er Elevorganisasjonen kritiske til at dette er godt nok grunnlag for å innskrenke ytringsfriheten.

Åpne spørsmål fra departementet i notatet:

Fleksibilitet innen fag inntil 5% eller inntil 10%?

I høringsnotatet under kapittel 8 spør departementet høringsinstansene om å gi innspill på om fleksibiliteten bør være inntil 5 prosent eller inntil 10 prosent av timene som er fastsatt i det enkelte faget.

elevorganisasjonen

I dag har elevene krav på et minstetall timer i hvert enkelt fag, og vi bekymrer oss for at dette forslaget kan åpne for at elevene ikke lenger får oppfylt minstetallet. 10% av alle fagene blir totalt 19 hele skoledager - 19 skoledager elevene kan fratras opplæring i fag. En slik frihet for kommunene og skolene kan fort bli til at små fag kan bli offer for at timene heller flyttes til de større fagene. En annen viktig faktor er også at Norge har mange kommuner med dårlig økonomi og/eller som allerede nedprioriterer skole og utdanning, og at resultatet kan være at flytting av timene kan bli et innsparingstiltak ved at de kan ha elevene på skolen færre dager, i ytterste konsekvens. Dette igjen åpner jo for at man kan bryte krav om antall timer i ett fag, noe vi ikke kan stille oss bak.

Elevorganisasjonen mener en slik ordning trenger klarere og tydeligere rammer for hvordan det skal foregå, for å sørge for at elevene får en forsvarlig opplæring - som de har krav på og fortjener. Vi er derfor positive til fleksibilitet når det gjelder tverrfaglige tema og overordnet del, men sterkt kritiske til en slik ordning for de resterende fagene.

Fysiske inngrep mot elever

Elevorganisasjonen er positive til at departementet vil utrede før regler om fysisk makt mot elever foreslås. Likevel har vi en del bekymringer og ønsker å bidra til en nyansering av problemstillingene rundt fysiske inngrep. I høringsnotatet stiller departementet en del spørsmål rundt temaet, så vi har valgt å strukturere dette svaret så godt som mulig i rekkefølgen av spørsmålene og problemstillingene.

Fysisk inngrep mot elever er et fryktelig vanskelig tema, for det er noe som skal ivareta alle parter involvert, og også holde alle så trygge som mulig.

Bør opplæringsloven inneholde regler om adgang til å bruke fysisk makt mot elever?

Elevorganisasjonen stiller seg i utgangspunktet positive her. Fysiske inngrep skjer i skolen i dag, men på grunn av mangel på regelverk har vi lite til ingen oversikt over hvilke inngrep, hyppigheten og i hvilken inngripende grad de skjer. En lovregulering i opplæringsloven kan og bør stille krav til forebyggende arbeid, og bør forplikte skolene til å jobbe systematisk forebyggende for å unngå bruk av fysisk makt mot elever.

Om ansatte kan gripe inn fysisk i situasjoner der elever forstyrrer eller ødelegger for undervisningen er en utfordrende situasjon som befinner seg, som mange andre situasjoner beskrevet her, godt inn i gråsonen. Elevorganisasjonen vil at det skal være et fokus både i lovteksten og i opplæring hos ansatte i skolen, at det er viktig å ha en faglig-pedagogisk tilnærming til håndtering av saker som viser omsorg både for elevens oppfattelse og lærernes arbeidsmiljø. God klasseledelse, nære og trygge relasjoner med elevene og sosialt miljø på skolene er det viktigste for å opprettholde ro

elevorganisasjonen

og orden i undervisningssituasjonen. Det bør fremheves i lovteksten. En regulering som stenger helt for å kunne bruke fysisk makt mot en elev i en slik situasjon kan gå ut over elever og lærernes arbeidsmiljø og trygghet.

Det gjelder også for fysiske inngrep for å hindre skade på personer eller eiendom. Her er Elevorganisasjonen enig i at "skade på personen" ikke bør være avgrenset til fysisk skade, men også omfatte oppførsel som er grovt fornedrende for eleven selv. Likevel er det viktig med en god vurdering på om det fysiske inngrepet påfører mer skade enn det forhindrer, da et "lite inngripende tiltak" kan oppfattes som stort og påvirkende i elevens liv. Noen ganger er det omsorg å gripe inn for å forhindre grovt fornedrende oppførsel. Alle som arbeider på skolen, skal følge med om elevene har et trygt og godt skolemiljø.

Det er utfordrende å ta stilling til inngrep for å hindre at situasjoner eskalerer. Her er det som vanlig vanskelig å skape et trygt og godt skolemiljø for alle, og inngrep kan være utrolig skakende for elever å bli utsatt for. Nok en gang er det viktig med god klasseledelse og godt kjennskap til elevene for å kunne tolke situasjoner godt og korrekt. Likevel skal en direkte farlig situasjon avverges i best mulig grad på en så kortvarig og skånsom måte som mulig.

Elevorganisasjonen mener at loven bør presisere at skolen skal arbeide forebyggende. Å arbeide trygt og forebyggende er noe av det viktigste vi gjør for å ivareta ikke bare elevene men også de ansatte ved skolene. Det er viktig å ha en egen regel om forebygging som kan være målrettet og dekkende for å skape en så trygg som mulig skole.

Elevorganisasjonen mener også, omtrent som det viktigste, at det skal være et krav om at skolen skal dokumentere og melde fra om hendelser med fysiske inngrep. I dag skjer det fysiske inngrep mot elever i skolen, og det skjer ofte. Derfor er det viktig for elevens og de ansattes rettssikkerhet at fysiske inngrep som blir brukt, blir dokumentert. Det er mindre mulighet for dem involvert å få hendelsen etterprøvd hvis det ikke finnes dokumentasjon av hva som har skjedd, og av hvilke inngrep eleven har vært utsatt for. Det vil også være viktig dokumentasjon i det som kan bli krenkelsessaker mellom ansatt og elev, eller mellom elever.

Elevorganisasjonen stiller seg også positive til at det skal være krav om å melde fra til skoleledelsen, elevenes foreldre og til kommunen og fylkeskommunen. Er det særskilte situasjoner der en elev blir fysisk avstraffet hjemme og skolen har kunnskap til dette, må det tas en vurdering om eleven står i fare for å få avstraffelse hjemme for det som

elevorganisasjonen

ble grepet inn mot på skolen meldes videre. Det er utrolig viktig å se på utagerende oppførsel i skolen som et produkt av hvordan eleven har det, og da er det viktig med tett oppfølging og en trygg skole eleven har tillit til. Det vil ofte være elever som fra før av har mangel på trygge rammer, støtte og sikkerhet. En fysisk inngripelse vil nok bli stigmatiserende for eleven dersom andre barn får se eller høre om det, og det vil muligens også skape et turbulent forhold mellom skole og hjem. Det er utrolig viktig at arbeidet før, under og etter er og forblir konsekvent og konsistent for å unngå dette, og heller sikre at eleven blir ivaretatt og får hjelpen vedkommende trenger. Spesielt hvis det allerede finnes vedtak om begrensning av hva informasjon hjemmet til eleven kan få, bør man være ekstra oppmerksom.

Men Elevorganisasjonen har også flere bekymringer rundt dette temaet i lovtekst. Vi er skeptiske til en liste over inngrep som regnes som ikke tillatt, da vi er bekymret for at det som ikke nevnes på den listen da regnes som "tillatt" å bruke mot elever. For elevenes beste vil det da være bedre å ha en liste over hvilke som er tillatt, selv om vi fortsatt er skeptiske til at dette åpner for hyppigere bruk og løsere rammer rundt bruken for ansatte. Lister og beskrivelser kan være viktige og oppklare ting, men de kan også skape mer forvirring om det som ikke er nevnt der.

Enda en bekymring vi har, er begrepet "minst mulig inngripende tiltak" som opplæringslovutvalget brukte i sine forslag til regler om fysiske inngrep mot elever. Oppfattelse vil alltid være subjektivt, og hver elev er utrolig forskjellige, har ekstremt ulike utgangspunkt og holdninger. Det som oppfattes som lite inngripende for én elev, kan være utrolig stigmatiserende og vondt for en annen elev.

Det er viktig at skolens ansatte har kompetanse på inngrep mot elever, og er godt rustet for uforutsigbare situasjoner som kan føre til behovet for inngrep. Ikke bare i gjennomførelsen av inngrepet, men også i etterkant, i oppfølgingen og relasjonsbyggingen med elevene det gjelder.

Er det behov for å lovfeste et forsvarlighetskrav?

Elevorganisasjonen er positive til et lovfestet forsvarlighetskrav. Det vil være med å fjerne eventuell tvil om minstekrav i opplæringsloven, og det sender et tydelig signal om hva regelverket skal innebære og beskytte overfor dem det gjelder; ansatte i skolen, kommunene, fylkeskommunene, elever og foreldre. Vi viser til det som trekkes frem i høringsnotatet: "En bestemmelse om forsvarlighet kan føre til at kommunene og fylkeskommunene blir mer bevisste på at de har et ansvar for at opplæringstilbudet holder en viss kvalitet, og at dette kravet gjelder i tillegg til andre konkrete krav i

elevorganisasjonen

opplæringsloven. Elevene og deres foreldre vil kunne vise til at det er et krav om en forsvarlig opplæring, selv om de ikke kjenner alle enkelthetene de har etter loven.”

Forsvarlighetskrav er lovfestet i flere andre sentrale velferdslover, for eksempel integreringsloven, barnevernloven, helse- og omsorgstjenesteloven og sosialtjenesteloven. Det er positivt og ønskelig å se dette bli brakt inn i opplæringen også, hvor unge tilbringer mesteparten av dagene sine. En bestemmelse slik Opplæringslovutvalget foreslo som omfatter opplæring og annen virksomhet etter opplæringsloven, er noe Elevorganisasjonen ser på som positivt, vil sette elevene i fokus og styrke rettssikkerheten til både elevene og ansatte ved skolen.

Med vennlig hilsen,

Edvard Botterli Udnæs
Leder

Helena Lund Blostrupsen
Nestleder

Signe Margarete Krüger Birks
Sentralstyremedlem

Marie Løviknes
Sentralstyremedlem